

80 års Dans i Gladsaxe

Foreningens opvisning på Frilandsmuseet, Lyngby i 1975. - I alt 26 dansere.

Glad Dans Gladsaxe.

Forord:

Her i efteråret 2016 hvor den oprindelige folkedanserforening fylder 80 år, må det være på sin plads at skrive historien om folkedans i det nordlige område af Storkøbenhavn.

Kulturen og samfundslivet har ændret sig mange gange i løbet af 80 år. Men dette hæfte fortæller også om en forening der har fulgt med tiden uden at give køb på det oprindelige grundlag, de historiske danse fra 17-1800tallet.

Jeg har brugt følgende kilder til indholdet: Lokalhistorisk Arkiv for Gladsaxe Kommune, Henning Urups bog, Dans i Danmark. Dansk Folkemindesamling, Musikhistorisk Museum og foreningens eget arkiv der for en stor del findes på Lokalhistorisk Arkiv Gladsaxe.

Her skal rettes en tak til Eva Molin, Gladsaxe Byarkiv for hjælp i arkivet, samt tak til Esther Grølsted for afsnittet om folkedragter.

Ved læsningen af dette lille hæfte er det foreningens bestyrelses håb, det bidrager til forståelsen af folkedansens udvikling gennem 1900tallet. Ligeledes fortæller hæftet også om glæde, fornøjelse og oplevelses rigdom, de hundrede vis af medlemmer har haft gennem de 80 år.

Bent Grølsted.

Kapitel 1.

Dansen i Gladsaxe før 1936.

Jo længere tilbage i historien vi kommer, des mindre ved vi. Det gælder også for livet i Gladsaxe, her er der desværre ikke nedskrevet hvilke danse der har været danset ved høstgilder, bryllup m.m. hos bønderne i Gladsaxe, ej heller spillemændenes navne kendes. Gladsaxe var på mange måder anderledes end de fleste af Danmarks øvrige bondelandsbyer. Først og fremmest lå Gladsaxe tæt ved København, fra det sydligste punkt i Gladsaxe er der kun 5½ km til Nørreport.

Dels bevirkede det, at velhavende borgere fra København gennem 1800tallet opkøbte bøndergårde i Gladsaxe. Dels blev der bygget lystslotte og andre større bygninger af adel og borgere fra København.

Der har helt sikkert været danset det vi i dag kalder "baldanse" på Aldershvile Slot, hvad der har været danset på de 4 store proprietærgårde, Mørkhøjgård, Kongsvillie, Nybrogård og Lundegård vides ikke. Men de var alle ejet af velhavende københavnere. Nogle adelige, andre storkøbmænd.

Dansene har formodentlig været en blanding af de nordsjællandske bondedanse og modedansene fra København.

Den gamle landevej fra København til Frederiksborg Slot ved Hillerød gik igennem Gladsaxe fra syd til nord, eller fra Søborghus Kro til Bagsværd Kro lige før Hareskoven. På begge kroer har der været danset i 1800tallet og langt ind i 1900tallet. Dansene har sikkert været de samme som på danseboden i

København, også en blanding af toture, seksture, valse og de populæreste baldanse. Faktisk meget lig det repertoire Glad Dans Gladsaxe danser i dag. Foreningen Folkedansens Fremme, København, startede fra 1901 og 20-30 år frem en opsporing og nedskrivning af de gamle danske bondedanse, nu kaldet folkedanse.

Men mange af de gamle danse var stadig i brug rundt om i Danmark, på højskoler, kroer og forsamlingshuse. Det har sikkert også været tilfældet i Gladsaxe, vi ved det blot ikke.

Det første større avis skriveri om et nytårsbal i Gladsaxe, nærmere betegnet Bagsværd Kro, er fra Politiken 1912. Her fortælles om grevindens store ispalads på Bagsværd Sø, hvordan mere end 10.000 mennesker var kørt med Slangerupbanen til Bagsværd, havde stået på skøjter på søen og deltaget i festlighederne om det smukt opbyggede ispalads, derefter gik man til Bagsværd Kro hvor der var spisning og bal indtil det sidste tog mod København. Tilsyneladende har der altid været bal på Bagsværd Kro både længe før og efter. Desværre har vi ingen danseprogrammer.

Der findes oplysninger om at DUI, både i Lyngby og Søborg sidst i 1920erne havde folkedans på programmet.

Der findes en plakat fra Bagsværd Kvindelige Gymnastikforenings afslutningsfest i 1935. Programmet fortæller: 3 afdelinger med gymnastik, derefter sømandsreel, vals og foxtrot, samt folkedanse: Ruder Es, Bitte mand i knibe, Warchovianne, Kontrasejre, polka, Den toppede høne, Syntes du om mig og Syvspring. Til slut fællessang. Danserne var udklædt i hjemmegjorte folkedanse dragter, halvdelen i herredragter.

I landbrugs området nord for København var Lyngby så afgjort den største landsby. Ja fra 1865 stationsby på banen København-Hillerød-Helsingør. Gladsaxe-Herlev som kommunen hed indtil 1909, var ikke særlig kendt.

Derfor var det helt naturligt for bønderne i Gladsaxe at tage til Lyngby for at handle, for at dyrke foreningsliv og meget andet.

Derfor kom den første folkedansforening i Københavns nordlige omegn til at hedde Folkedanserforeningen for Lyngby og Omegn i 1936.

Kapitel 2.

Folkedansens historie i Gladsaxe fra 1936 til 2016.

En ung gymnastiklærer og dygtig danseinstruktør, Sofus Olsen havde startet folkedans op flere steder i Nordsjælland. En kreds af medlemmer fra en Jysk hjemstavnsforening i Lyngby, bad derfor Sofus Olsen om at starte et folkedans hold op i 1936. Det resulterede i at Folkedanserforeningen for Lyngby & Omegn blev oprettet d. 19 august 1936, med i alt 20 medlemmer. Der blev danset en dag i hver uge i Lyngby badmintonhal de første 4 år, derefter var der ofte problemer med egnede danselokaler. Man måtte leje sig

ind flere steder, f.eks. gymnastiksale, Lyngby Cykelclubs hus, Restaurant Lottenborg m.fl.

Medlemstallet steg, i 1940 var antallet oppe på over 80.

Allerede ved den første årsafslutning i 1937, udførte foreningen sin første opvisning.

Om somrene var der folkedanseopvisning i parken ved Frieboeshvile.

Foreningen ansøgte Frilandsmuseet om at få lov til at udføre opvisning på dansepladsen i museet, men museumsinspektør Uldahl skulle først godkende

*Prins Knud, prinsesse Mathilde
og Nanna Gandil.*

dansernes evner og dansernes dragter. Så først i 1944 fik foreningen lov til at give opvisning på museet.

Foreningen var ellers blevet anerkendt, Ved en stor fest i Lyngby Badmintonhal 1943, blev foreningens nye fane indviet. Hans Kongelige højhed Prins Knud slog det første søm i. Derefter den kendte danseinstruktør fru Nana Gandil og det sidste søm slog Sofus Olsen i.

Dansen i foreningen udviklede sig videre, som sagt var Sofus Olsen en dygtig danseinstruktør så opvisningsholdet kunne

præstere en fin opvisning, hvilket indebar at man blev inviteret til Norge i 1949.

Selv om man er dygtig til at danse er det ikke sikkert man er god til kammeratligt sammenhold? Foreningens protokol fortæller om skænderi og uenighed vedrørende deltagelse i opvisningerne hvilket resulterede i at de utilfredse medlemmer meldte sig ud af foreningen og dannede en ny, ”Folkedansens Værn”, den eksisterede til 2007.

Op gennem 50erne var det største problem at finde et godt sted at danse, det endte til sidst med at foreningen kom til at danse i gymnastiksalen på Vadgård Skole i Gladsaxe i 1961.

Belært af erfaringen fra 1949 skulle der gå 10 år inden man igen turde begive sig på en udlandstur i 1959. Men siden 1959 og op til i dag har foreningen haft 47 ture rundt i den store verden.

Medlemstallet i 50erne svingede mellem 30 og 50. Væsentlig mindre end de 90 under krigen 1940-45.

I 1966 var der blevet et synligt skel mellem en gammel og en ung gruppe dansere.

Det resulterede i at hele den gamle bestyrelse gik af og en ny af yngre dansere blev valgt i 1966. Uden dramatik og i god forståelse.

Den nye bestyrelse havde store planer. Da de fleste af foreningens medlemmer boede i Gladsaxe kommune, samtidig med at Gladsaxes borgmester Erhardt Jacobsen meget gerne ville sætte Gladsaxe på verdenskortet, var det helt naturligt, at foreningen skulle skifte navn til ”Folkedanserforeningen for Gladsaxe & Omegn.

Dette skete ved en stor fest på Blågård Seminarium i 1967.

Her var der tillige indvielse af fanen med det nye navn. Borgmester Erhardt Jacobsen slog det første søm i. Formanden for Danske Folkedansere, Dines Skaftø Jespersen slog det næste søm i, og tidligere mangeårig formand for foreningen Knud Thomasen slog det sidste søm i.

Hvad selve folkedansene angik var de yngre dansere indstillet på at yde noget ekstra for at højne kvaliteten i deres dans.

Udover den ugentlige onsdags danseaften, deltog foreningens opvisningshold i en del ekstra træninger hos den tidligere FFF-danseinstruktør Otto Christensen. Hver gang den navnkundige danseinstruktør Arne Beck fra Holstebro havde kursus i København, deltog mange af foreningens medlemmer og havde stor gavn af hans fantastiske undervisning.

Foreningen havde op gennem 60erne fået flere og flere opvisninger, bl.a. for den Københavnske Turistforening. Når de store krydstogtskibe lagde til ved Langelinie deltog foreningen i et stort show oftest med 2 kvadriller.

I slutningen af 70erne var antallet af opvisninger pr. år mere end 60, de fleste for turistforeningen rundt i Nordsjælland på forskellige kroer, men også for private firmaer, f.eks. Birger Christensens Pelsfirma som havde et stort show på Luksus-linerne, samt Ford Motor CO. ved reklame for en ny bilmodel m.m. Det skæppede godt i foreningens kasse, så det blev til gratis fester, samt store tilskud til de medlemmer som dansede på tourneerne i udlandet.

Medlemstallet steg også markant op gennem 70erne. Fra ca. 40 i 1967 til mere end 200 i 1980. Men på det tidspunkt havde foreningen foruden et stort voksenhold også et børnehold, et juniorhold og et ungdomshold.

Udover gode gratis danseforhold i gymnastiksal og aula havde Gladsaxe også andre fordele. Gladsaxe Byråd var interesserede i Venskabsbyer, i 50erne startede man med de nordiske, i Norge og Sverige og i dag har Gladsaxe 18 venskabsbyer og på nær den Grønlandske har foreningen besøgt alle, visende dansk folkedans. Ja nogle byer er besøgt flere gange.

I 1969 havde foreningen et medlem som havde danset i foreningen i mange år, han hed Jørgen Christensen og bosatte sig i kommunens nye boligselskab, Værebros. For at få oparbejdet et socialt sammenhold blandt beboerne i så stort et ejendoms-kompleks, opfordrede Borgmester Erhardt Jacobsen dem til at oprette sportsklubber eller lignende. Jørgen startede derfor en folkedanseklub, Værebros Folkedanseklub. Klubben blev nogle år efter omdøbt til Bagsværd Folkedanserforening.

Da tilgangen til folkedans i 1970erne var overordentlig stor, blev det slet ikke

set som en konkurrent, Gladsaxe fik senere et meget fint samarbejde med Bagsværd.

Mens vi er ved nye foreninger startede foreningens børneholds instruktør, Leif Rohardt et dansehold på fortsættelseskursus i 1980. Det blev året efter til Søborg Folkedanserforening.

I 1983 blev foreningens mangeårige medlem Walther Husted, danseinstruktør i den nystartede folkedanseforening Mølleåen, som jo også er en naboforening i Lyngby og som Gladsaxe også fik samarbejde med.

Fra 1970 til ca. 1985 blev der startet mange nye folkedanserforeninger rundt i hele Danmark og medlemstallet i de gamle foreninger steg også.

Hvorfor var tilstrømningen til folkedans så stor i 70erne?

Det skyldes nok flere ting. I den tid var der en stor og kraftig debat om Danmark skulle tilsluttes "Det Europæiske Fællesmarked" (i dag EU). Selv om mange var uenige kunne man blive enige om at dansk folkedans var dansk. Der var en anden vigtig grund som skyldes de mange østlige dansegrupper fra Sovjet, Polen, Jugoslavien m.fl. De rejste Vesteuropa rundt og optrådte med deres folkedans.

Lige fra DKP, SF og langt ind i Socialdemokratiet og blandt de "røde" journalister blev folkedans derfor fremhævet som interessant, fornøjeligt og godt.

Modsat i dag hvor mange journalister nedgør dansk folkedans (jf. Ekstrabladet). 1970-80erne var gode tider, med rigtig mange medlemmer i foreningen.

Men der blev også gjort en stor indsats fra den forholdsvis lille gruppe unge dansere i slutningen af 60erne.

I 1968 afholdt foreningen et stort internationalt stævne med dansegrupper fra Breda i Holland, Dillenburg i Tyskland og Ski i Norge. Der blev danset på Frilandsmuseet, i Tivoli og ved en stor fest på Blågård Seminarium.

Det blev en stor succes og da man i Landsforeningen Danske Folkedansere i 70erne oprettede amterne, var det en naturlig ting at starte "Storkøbenhavn Folkedanser Festival" i 1977. På amtsbasis.

Foreningen har deltaget i samtlige festival lige til de sluttede i 2003.

Ved alle festivals blev de gæstende dansegrupper indlogeret privat hos foreningens medlemmer. Det samme var tilfældet når foreningen var til festival i udlandet.

Det betød at mange dansere havde venner rundt om i verden. Det kunne være et stort arbejde med de mange julekort i december.

1971 startede foreningen et børnehold. Tilslutningen blev hurtig stor, 44 børn det første år.

En af de dygtigste dansere fra børneholdet blev sendt på Danske Folkedanseres instruktørkursus og fra 1980 ledte Inge Schmelz børneholdet.

I 70erne var det vanskeligt at finde en god spillemand, måske på grund af de mange nye foreninger som dukkede op. Foreningens spillemand siden 1952 ønskede i 1971 at gå på pension. Det gav bestyrelsen et problem. Fra Gladsaxe Kor- og Musikskole var bestyrelsen heldig at få en ung violinist, Vera Hammervig som i et par år blev lært op af foreningens gamle spillemand. Men problemet var ikke løst hermed, så bestyrelsen måtte gøre noget ekstraordinært.

I 1974 afholdt foreningen en fest sammen med "De Musiske i Gladsaxe". Her var der en del amatør musikere som foreningens daværende formand Kjeld Geertsen fik gjort interesseret i folkemusikken. Da de efterhånden havde lært at spille til dans, hjalp de foreningen i flere år. Nogle af musikerne startede Gladsaxe Spillemandsdragt i 1977.

Ovenstående billede er fra foreningens afslutnings legestue i 1977, hvor Jan som orkesterleder spiller med Heidi, Asger, Leif, Rene, Axel og Johan. Slutningen af 70erne var i det hele taget en fantastisk tid for folkedansen med fremgang overalt. Foreningen havde danset i de fleste af Europas lande og 1980 blev foreningen inviteret til Bostons 350 års jubilæumsfest i USA. Foreningen havde en 14 dages tournee i New England med 26 dansere og 5 musikere.

I 80erne foretog foreningen desværre nogle uheldige beslutninger, i hvert fald set i bakspejlet. Ved sæsonstart 1980 blev der lukket for tilgang til foreningen

fordi mange medlemmer mente at foreningen var alt for stor til at der kunne være et rigtigt godt sammenhold?

I protest mod generalforsamlingsbeslutningen nedlagde Bent Grølsted sit formands hverv. Til alt held startede en ny forening, ”Søborg Folkedanserforening” som kunne honorere folks ønsker om at danse folkedans. En anden uheldig ting var, at man lukkede for den gode musik d.v.s.: Ved foreningens træningsaftener kom der mange dygtige musikere og spillede. Bl.a. Radio Symfoniorkesterets 3dje koncertmester Jan Rohardt.

I 1984 bad bestyrelsen dem blive væk med den motivering, at nogle medlemmer havde klaget over de ikke kunne finde takten i al den fine musik? Modsat den holdning man havde haft 10 år før, og som man igen fik senere. Som tredje ting lukkede man børneholdet i 1986 fordi det gav underskud? I stedet brugte man pengene til fester i stedet for til musik og folkedans. Der skete dog også gode ting. Gladsaxe Spillemandsdrag havde siden deres start i 1977 arrangeret et stort spillemandsstævne i Aldershvile Slotspark ved Bagsværd Sø hvert år. Men i 1998 havde de ikke kræfter til mere, hvorfor Gladsaxe Kommunes 3 folkedanserforeninger, Bagsværd, Gladsaxe og Søborg, overtog stævnet de følgende år. I 2016 blev stævnet flyttet til Telefonfabrikken Gladsaxe Kulturhus og arrangeret af Glad Dans Gladsaxe.

Fra begyndelsen af 90erne var interessen for folkedans aftagende i Danmark. Der blev ikke efterspurgt så mange opvisninger mere. Mindre folkedanserforeninger lukkede og medlemstallet for hele landet dalede fra år til år. For foreningens medlemmer som syntes det er fornøjeligt at danse folkedans er det uforståeligt, for hver gang foreningen er ude til et arrangement med en opvisning og med efterfølgende ”dans med publikum” så mødes man kun med begejstring og tak.

I 2002 fusionerede Folkedanserforeningen for Gladsaxe & Omegn med Søborg Folkedanserforening, med det nye navn, Folkedanserforeningen Gladsaxe-Søborg.

Nu hvor opvisningerne som havde givet gode penge, næsten var holdt op var økonomien den største motivation, men det var også fornøjeligere at være 6-7 kvadriller på dansegulvet end 2-3 som før. Det var også lettere at skaffe bestyrelsesmedlemmer til en, frem for to bestyrelser.

Det viste sig at være et godt valg. Modløsheden i de gamle foreninger forsvandt. Men den største glæde var at foreningens egen uddannede og dygtige danseinstruktør Inge Schmeltz blev fast danseinstruktør fremover.

Der kom også enkelte nye medlemmer. Medlemmerne fik også ny energi til nye og spændende arrangementer. Fra 2002 til 2016 har foreningen haft 10 udlands tournee eller besøg.

Bl.a. drog 30 af foreningens dansere, samt 3 musikere på tournee i Japan, eftreåret 2008. Se omtalen kapitel 4.

2008 vandt foreningen bronzemedalje ved Danske Folkedanseres konkurrencedag i Højby. I påsken 2010 afholdt foreningen "Nordisk Stævne i Baldans" og i 2012 "Vild med Dans" hvor vi i konkurrencen dansede med byrådet og andre honoratiorese.

Og så skete der noget revolutionerende nyt, fra 1999 begyndte foreningen så småt at indføre "baldanse" på danserepertoiret. Baldanse er store flotte kvadriller med flere ture. Les Lancier er vel den mest kendte og musikken er mere sofistikeret og udføres til bal af et stort 8 mands orkester..

Siden 1999 har foreningen sammen med Bagsværd Folkedansforening afholdt et stort nytårsbal med middag, festtøj og baldanse som 1800tallets borgeskab afholdt det. I starten var deltagerantallet vel små hundrede, 2014 var rekord år med 260 deltagere.

Samarbejdet med Bagsværd bredte sig også til andre arrangementer som, fester, sæsonafslutning med opvisning og lign.

Men der skal stadig kæmpes hårdt for at holde medlemstallet oppe?

Bagsværd Folkedansforening stoppede med at danse i 2013. Men fortsætter som selskabelig forening der stadig hjælper til med Nytårsballet.

I 2015 indledte foreningen en hvervekampagne for at tiltrække nye medlemmer til folkedansen. Foreningen skiftede navn til det nuværende "Glad Dans Gladsaxe". Der blev udarbejdet reklameflyers. Der blev fremstillet en reklamestand som blev opstillet på Aldershvilestævnet og på Gladsaxedagen m.m.

I 2016 er Glad Dans Gladsaxe den eneste aktive folkedansforening i Gladsaxe Kommune, med 45 aktive dansere + 23 seniorer som kun danser lidt.

Men humøret er højt og vi forventer fremgang i de kommende år.
Se mere om foreningen og om folkedans på www.gladdans.dk

Kapitel 3.

Foreningens tourneur i udlandet.
60 års dansk folkedans over hele verden.

- 1949. Telemark, Norge. Foreningen deltager med 16 dansere og en spillemand.
- 1959. Brønsum, Holland. Brønsum Folkedanse Festival, gæster fra 25 lande.
- 1964. Brønsum, Holland. Brønsum Folkedanse Festival.
- 1965. Deidesheim, Tyskland. Foreningen deltager med 16 dansere og 1 spillemand.
- 1966. Dillenburg, Tyskland. Foreningen deltager med 20 dansere og 1 spillemand.
- 1969. Åsele, Lapland, Sverige. Festivalen med sol 24 timer i døgnet.
- 1971. Växjö, Sverige. Midsommerfest med majstang m.m.
- 1972. Klagenfurt, Østrig. Gladsaxes venskabsby. 24 dansere og 1 spillemand fra Foreningen. Sammen med borgmester Erhardt Jacobsen. Foreningens opvisninger blev vist i Østrigs fjernsyn, for hvilket foreningen fik betaling.
- 1974. Klagenfurt, Østrig. Foreningen deltager med 24 dansere og 2

spillemænd.

1975. Göteborg, Sverige. Foreningen deltager med 24 dansere og 2 spillemænd.

1978. Koszalin, Polen. Gladsaxes venskabsby. 20 dansere og 4 spillemænd.

1978. Teramo, Italien. Foreningens juniorhold + 6 voksne dansere + 2 unge musikere, Jan Rohardt og Rene Axelsen deltog i en ungdoms-danse og sports-festival. Stor succes, især vore unge piger gjorde stort indtryk på italienerne.

1979. Minden, Tyskland. Gladsaxes venskabsby. 20 dansere og 2 spillemænd.

1980. USA. Folkedanse-tourne. Se mere i kapitel 4.

1980. Sutton, (London) England. Gladsaxes venskabsby. 20 dansere og 2 musikere.

1981. Koszalin, Gdansk, m.m. Polen. 24 dansere og 5 musikere.

1981. Minden, Tyskland. 16 dansere og 1 musiker.

1982. Gagni, (Paris) Gladsaxes venskabsby Frankrig. 24 dansere + 3 musikere.

1984. Apeldorn, Holland. Gladsaxes venskabsby. 20 dansere og 2 musikere

1985. Kortrikt, Belgien. Samt fransk Flander, (Nordfrankrig) 22 dansere og 3 musikere.

1986. Koszalin, Polen. Kultur Festival. 20 dansere og 4 musikere.

1986. Calgary, Canada. I Søborg Folkedanserforenings regi. 28 dansere.

1987. Zvolen, Tjekkoslovakiet. Folkedansegrupper fra 16 lande konkurrerede i folkedans. Gladsaxe vandt ingen præmie.

1987. Hindeloopen, Holland. EU Festival. 20 dansegrupper deltog. En morsom episode opstod da festival-bestyrelsen havde besluttet at alle dansegruppers ledere skulle holde tale på deres eget sprog, i god Europa stil. Da formand Birthe Hansen startede sin tale var publikum helt stille, men pludselig brød hele publikum ud i en kæmpestor latter? Ingen havde åbenbart hørt dansk før?

1988. Kreta, Grækenland. Deltagerantallet kendes ikke nøjagtigt, ca. 20-25.

1989. Berry, Frankrig. 20 dansere og 2 musikere.

1991. Sheffield, England.

1992. Warszawa, Polen. Opvisning i forbindelse med udstillingen af danske dragter. (blandet hold fra flere foreninger)

1992. Leuven, Belgien.

Billedet forrige side viser "dragt præsentation" i Japan.

1993. Neubrandenburg, Tyskland. Gladsaxes venskabsby. Foreningen deltog i ZDF's TV udsendelse, "Lustige Musikanten". Inkl. 2 dages træning, samt generalprøve og finale den tredje dag. Rejse, forplejning, lommepenge og ophold betalt. 18 dansere og 7 musikere fra foreningen.

1993. Folkedanse tourne i Japan. 10 dansere fra Gladsaxe og 8 fra Stenløse, samt 2 musikere. Opvisninger i Tokyo, Nagano, Kanasava, Hakui, Kurashiki, Kyoto og Hiroshima.

1993. Varberg, Sverige. Opvisninger i forbindelse med udstillingen "Danske Folke-dragter til hverdag og fest" i museet Varberg Slot.

1994. Ski, Norge. Gladsaxes venskabsby. Opvisninger i forbindelsen med "Ski halm festival". 34 dansere og 2 musikere.

1995. Porto, Vila Nova de Gaia. Portugal. Foreningen deltog i 4 folkløse festivals, i Vouzela, Canelas, Lousada og Gulpilhares. Opvisningen i Vouzela havde det største antal tilskuere, foreningen nogen sinde har danset for ca. 25.000.

1995. Neubrandenburg, Tyskland.

1997. Wasa, Finland. Foreningen deltog i Nordlek 1997.

Ovenstående billede viser opvisningen i Scandinavisk Center, Burnaby.

1998. Vancouver, Ghemainus og Victoria i Canada, samt Poulsbo i USA.

Foreningen deltog i den Skandinaviske Midsommer fejring i Burneby, Vancouver, samt flere opvisninger rundt i området. 22 dansere og 3 musikere, enkelte fra andre foreninger.

2000. Veszprem, Ungarn. Gladsaxes venskabsby. 24 dansere og 3 musikere.

2000. Apeldorn, Holland. 28 dansere og 2 musikere.

2003. Letland og Estland.

2004. USA og Canada. Se mere i kapitel 4.

2005. Sutton, London, England. 18 dansere og 2 musikere.

2006. Göteborg, Sverige. Nordlek.
2008. Taito, Japan. Gladsaxes venskabsby. Folkedanse tourne. Se kapitel 4.
2009. Lahti, Finland. Nordlek.
2012. Steinkjær, Norge. Nordlek.
2013. Jubilæumsbal Esløv, Sverige.
2014. Jubilæumsbal Klekken, Hønefoss, Norge.
2015. Jubilæumsbal Svaneholm Slot, Skåne.

Kapitel 4.

Højdepunkter, især i de senere år, fra foreningens liv og virke.

1977.

Hvad man mener med højdepunkter kan være meget forskelligt fra medlem til medlem, alt efter hvad man selv har deltaget i, eller har smag for.

Højdepunkter skal forstås som overordnet, set med historiens skiftende medlemmers- og omgivelsernes briller.

En af de allerstørste danseoplevelser er så afgjort opførelsen af det danske national-syngespil Elverhøj i Høje Gladsaxe Festsal 1977.

Orkesteret var det Kongelige Kapel. Koret var fra Gladsaxe Kor- og Musikskole. Skuespiller solisterne var fra det Kgl. Teater. Menuetten blev danset af foreningens 16 yngre dansere, bondedansene blev danset af andre 24 dansere fra foreningen.

Menuetten blev instrueret af Kgl. Solodanserinde Margrete Schanne. Skuespil, kor og helhed blev instrueret af Keld Noach. Bondedansenes koreografi var

udført af foreningens danseudvalg. Passager af danske kvadrilledanse der kunne passe til Kuhlaus musik.

Uden overdrivelse var det en af foreningens helt store succeser. Forestillingen blev opført flere gange, altid med stående applaus fra det store publikum.

Men forud var der også gået 2 måneders intens træning før Margrete Schanne blev så nogenlunde tilfreds med foreningens danseres indsats.

Danserne så her for første gang forskellen på amatører og perfektion. Det første Margrete Schanne gjorde var at forlange danserne danse en folkedans som hun iagttog nøje, hvorefter hun udtog de dansere som kom tættest på 100% forståelse af takten i musikken.

Denne oplevelse viste det dilemma dansk folkedans altid har stået i. Nemlig en holdning som siger vi blot skal more os og ikke tage trin og takt så nøje? Samt den anden holdning at man skal følge takt, koreografi og trin til perfektion.

Eller med andre ord, træskodans eller dans på tå?

I Gladsaxe har vi forsøgt at bygge bro mellem de 2 holdninger.

1978.

Nu til en anden succes som var og er lige så vigtig, blot på en anden måde.

Det Sjællandske Børnestævne i Gladsaxe d. 5 maj 1978.

Stævnet var arrangeret af Folkedanserforeningen for Gladsaxe & Omegn sammen med Bagsværd Folkedanserforening i et godt samarbejde.

Gladsaxe havde haft børnehold fra 1971 og fra 1977 også et juniorhold, så der deltog 46 børn fra foreningen.

Børnestævnet blev åbnet af Gladsaxes borgmester Tove Schmidt og blev en

stor succes. I alt 1200 børn fra hele Sjælland deltog en hel søndag. Den største motivation for det store arbejde med børnehold i folkedans er at sikre næste generations interesse for dansk folkedans. Men det er ikke altid ønskerne opfyldes, her i 2016 er der meget få af de 1200 børn som danser folkedans i dag?

1980.

”Det forjættede land”.

I gamle dage, 50-60-70erne lå Amerika langt væk, det var de færreste der forventede en rejse dertil? Men i 1980 fik foreningen en indbydelse til Bostons 350 års jubilæum. Til alt held havde vi haft besøg af et amerikansk folkedanserhold ”Green Mountain Volunteers” fra Burlington, Vermont, som havde overnattet hos foreningens medlemmer. Dem fik vi til at arrangere en 14 dages tourne i den østlige del af USA, New York, Connecticut, Massachusetts, New Hampshire og Vermont, også kaldet New England. 4 dage i New York som turister, bl.a. med besøg på toppen af World Trade Center om formiddagen d. 11 september. Nøjagtigt samme tidspunkt, blot 21 år senere faldt tårnene sammen som offer for en terror aktion.

I Boston udførte foreningen en stor opvisning på torvet og ved den efterfølgende reception overrakte foreningen en gave til Bostons historiske museum. Gaven bestod af en Strandby folkedragt, syet af foreningen damer med Esther i spidsen.

I en lille by højt oppe i de grønne bjerge, Vermont, havde vi den største folkedanse oplevelse. Foreningen dansede en opvisning og den lokale folkedansforening som udelukkende bestod af dansere over 70 år dansede en fantastisk opvisning.

I Burlington dansede vi et par opvisninger foran Vermont Universitet.

I USA toureen deltog 18 voksen dansere, 8 dansere fra ungdomsholdet, samt 5 musikere. Turen var vel den største oplevelse deltagerne har haft.

1981-82.

Fællesskabet med den Polske dansegruppe ”Baltyk” fra venskabsbyen Koszalin.

Foreningen blev inviteret til Koszalin i 1978 af det kommunistiske regime, hvor gruppens ledere blev inviteret til festerne, danserne deltog kun i opvisningerne? Det gav jo et problem, da ledere og dansere i en dansk folkedansgruppe er de samme. Ved genbesøget i Gladsaxe af den polske dansegruppe i 1979, belærte vi vore polske venner om hvad rigtig social forståelse var. For det første blev de privat indkvarteret, hvad vi af vor egen kommune fik at vide at ”det kan man ikke med grupper fra øst-landene” . Men det blev en stor succes og ved vort efterfølgende besøg i 1981, blev

foreningens dansere også privat indkvarteret, hvilket afstedkom mange venskaber mellem de polske og danske dansere. Det var i Solidarnocst perioden.

Det vigtigste var selvfølgelig foreningens 2 store opvisninger på det flotte amfiteater i Koszalin, men venskaberne fik stor betydning fremover.

11 december 1981 blev der indført krigsretstilstand i Polen, samtidig med at forsynings situationen for almindelige mennesker var katastrofal.

Gladsaxe Kommune havde i dagene før krigsretstilstanden, opstartet en nødhjælps organisation til fordel for Gladsaxes nødlidende venskabsby Koszalin.

Foreningen fik en meget stor andel heri. Der blev danset opvisninger hvis overskud gik til hjælpen. Foreningens medlemmer deltog i pakningen af nødhjælpspakker og pakning af lastbilerne til selve transporterne, ja enkelte medlemmer deltog selv i flere af transporterne som ikke var uden fare og strabadser.

I løbet af 1982 blev der startet et firkløver-samarbejde mellem Søborg, Bagsværd og Gladsaxe Folkedanserforeninger, samt Gladsaxe Spillemandslaug der arrangerede fælles legestuer hvor indtægten gik direkte til nødhjælpen. Senere i 80erne var der udveksling mellem dansegrupperne fra Gladsaxe og Koszalin.

Folkedragter

Arbejdet med de danske folkedragter 1968-88

Nuværende dragtforsker ved Nationalmuseet, Esther Grølsted blev i 1968 indvalgt i foreningens bestyrelse som ansvarlig for dragtområdet. Hun var primus motor i de første dragtkurser i foreningen. 1976 var hun initiativtager til en arbejdende udstilling for Københavns Amt, "Egnsdragter før og nu".

Fra 1976 var Esther underviser i folkedragtsyning ved aftenskoler i Gladsaxe, Slangerup, Stenløse, Hørsholm og Lyngby. I 1985 skrev Esther bogen "Sy folkedragten selv". Høst & Søns forlag. Og i 1988 skrev Esther bøgerne "Hverdagstøj på landet 1788" bestående af en bog med historisk forklaring, samt 3 mønster hæfter. Nationalmuseets forlag.

Foreningen udgav i 1985 et genoptryk af Museumsinspektør Ellen Andersens bog, "Danske Bønders Klædedragt" 1960, Nationalmuseet.

1988 fremstillede Esther en vandrestilling med danske folkedragter som har været udstillet på 34 danske lokalmuseer, samt i udlandet, på Varberg Slot og Svaneholm Slot i Sverige, i 1992, Warszawa Polen, i 1997, Callas Sydfrankrig og 2004 i Seattle USA. I Varberg, Warszawa og Seattle med en folkedanse opvisning fra foreningen.

I 1980 var der vel omkring 150 af foreningens medlemmer som havde deres egen folkedragt.

I dag er det desværre ikke folkedansernes interesse at bruge dragt.
Se mere om folkedragter på www.folkedragtdukker.dk

1996

Aldershvilestævnet overtages af
Folkedanserforeningerne i
Gladsaxe.

Selv om Gladsaxe
Spillemandsdragt mere eller
mindre var startet i
”Folkedanserforeningen for
Gladsaxe og Omegn” så var det
den selvstændige forening,

”Gladsaxe Spillemandsdragt” der startede Aldershvilestævnet i 1977. Først og fremmest som et musik- og spillemandsstævne, men selvfølgelig også med dans, især folkedans på programmet. I 1997 var spillemandene kørt trætte, derfor besluttede Bagsværd, Gladsaxe og Søborg folkedansere at overtage stævnet i 1998 og har ført det videre siden.

Folkedanserne har også forsøgt at modernisere stævnet, i 2009 udvides stævnet med scene 2, specielt til yngre og nye musikgrupper.

2012 fik stævnet undertitlen ”Gladsaxe Folkemusik Festival”, dels for at indikere udvikling, dels for at give plads til udenlandsk folkemusik som i mange kredse er populært.

2015 var det største stævne nogensinde, med over 2000 deltagere, højdepunktet var Kim Sjøgren som spillede til folkedans i en time. Desuden deltog 6 store spillemandsorkestre og 5 mindre musikgrupper foruden børneorkestre, samt folkedans for børn.

2015 var sidste gang stævnet blev afholdt i Aldershvile Slotspark. Økonomi og arbejdsindsats blev for stort til et udendørs stævne.

Aldershvile Slotspark med den flotte udsigt over Bagsværd Sø er det ideelle sted til en festival. Men der skal lægges 2 dansegulve, 350 og 100 m².

Der skal opstilles 5 telte, 2 til musikken, samt til lyd, kontor og cafe.

Dertil kommer alt det løse, el, toiletter, affaldsbøtter, skilte etc.

Samtidig skal der stilles borde og stole op til 500 mennesker, så det har hvert år været et meget stort arbejde.

2016 blev stævnet afholdt i ”Telefonfabrikken Gladsaxe Kulturhus” under navnet, ”Gladsaxe Folkemusik Festival” og med 3 scener. Stævnet, eller festivalen forventes næste gang, oktober 2017.

I Telefonfabrikken er medlemmerne fri for ovennævnte arbejder og de 40.000,- kr. det koster at leje gulve, borde og stole kan bruges til musik.

2004.

Folkedanse tourne i det vestlige Canada og USA.

Turens formål var i først omgang en stor folkedanse opvisning ved åbningen af Esthers danske folkedragt udstilling, "Folkedragter til hverdag og fest" i "Nordic Heritage Museum", Seattle USA.

I Vancouver deltog foreningen med flere opvisninger ved midsommer festlighederne i Scandinavian Cultural Center, Burnaby, Vancouver.

På Vancouver Island ligger British Columbias hovedstad Victoria. Foreningen var her inviteret til midsommer fest både i den danske og den norske klub, hvor der både blev danset opvisning og med publikum.

Efter meget dans i turens første uge, var der en afslappet busrejse ned langs den amerikanske vestkyst. Lange hvide sandstrande, små hyggelige fiskerbyer, verdens største træer, 140 m høje, søløver, sæler, pingviner og sidste stop før San Francisco, Nappa Valley som er Californiens vinland, her var der i øvrigt vinsmagning.

Turen sluttede med nogle dage i San Francisco hvor det blev til en enkelt stor og nydelig opvisning på pier 39.

I rejsen deltog 30 dansere og 3 musikere. 11 dansere var fra andre foreninger.

Ovenstående billede viser foreningens opvisning i San Francisco

2008

Folkedanse tourne i Japan.

Gladsaxes venskabsby i Japan er Taito som er en del af stor Tokyo. Taito er Tokyos kultur område, med Japans Nationalmuseum, med Japans største

kunstmuseum, med Tokyos Universitet, samt et hav af store og små templer. Tournéeen startede i Taito hvor byråd og venskabsbyforening havde arrangeret en stor fest for Gladsaxe danserne og hvor der selvfølgelig blev kvitteret med dansk folkedans. Foreningen gav flere opvisninger i Tokyo, men der blev også tid til sightseeing. Fra Tokyo gik rejsen til Kyoto med verdens hurtigste tog "Sinkansen".

Japan har en spændende og meget anderledes kultur. Men menneskerne er oplyste og vældig flinke. Mange af foreningens medlemmer havde den store oplevelse at bo privat flere steder vi kom frem. De få som havde deltaget i foreningens første Japanrejse, hvor man også var privat indkvarteret, kom til at bo hos "gamle Venner".

I Kyoto er der mere end tusinde templer, men der blev også tid til et par opvisninger.

Med "Sinkansen" gik turen videre til Hiroshima hvor man ydmygt måtte se det store museum og alle mindesmærkerne om det frygtelige atombombe angreb i 1945.

Men i Hiroshima havde foreningen den store glæde at deltage i den Japanske Folkedans organisations kongres. Foreningen havde fremstillet CD plader med musik til 10 danske folkedanse, inkl. dansebeskrivelser.

Foreningen dansede alle 10 danse for de 400 japanske danseinstruktører som var til stede og via instruktion fik de dygtige japanere hurtigt lært dansene.

I Japan er man meget interesseret i udenlandsk kultur, så i dag er der nok flere japanere som danser dansk folkedans end danskere.

Afstanden mellem Hiroshima og Tokyo er 1000 km. Den tilbagelagde "Sinkansen" på 4 timer. Uden at være et sekund forsinket. Her kunne DSB lære noget.

Japan er anderledes, men fantastisk, derfor var turen den mest interessante deltagerne havde været på.

Lokale events i Gladsaxe. 2010 og 2012.

2010 afholdt Gladsaxe-Søborg og Bagsværd folkedansere Nordisk Stævne i baldans. Stævnet blev afholdt i påsken med det store bal lørdag aften.

Telefonfabrikken lagde hus til stævnet hvor der var træning torsdag aften og hele fredagen, samt bal lørdag aften.

På billedet næste side, ses de to dygtige violinister fra Hanskovs Orkester, føre hele selskabet fra spisesalen ind i dansesalen.

Der var dansere fra Sverige, Norge og Danmark. 100 i alt. En stor succes.

Hanslovs Orkester føre de danseglade gæster ind i salen

I 2012 afholdt Gladsaxe-Søborg folkedansere sammen med Gladsaxe Tangoforening og Gladsaxe Linedancers "Vild med Dans" et konkurrence koncept som i TV.

Borgmesteren, flere fra byrådet, toppen af erhvervslivet og sporten skulle lære de 3 danse discipliner og derefter med hjælp fra danserne, konkurrere. Det blev også en stor succes. Der blev tilskuerrekord i Telefonfabrikken.

Foreningens opvisnings aktiviteter er faldet betragteligt de sidste 25 år. Men der er stadig 5-8 opvisninger om året, specielt på plejehjem og lign. Dog deltager vi hvert år på Gladsaxedagen med en pæn opvisning, det sidste større arrangement var ved Kulturelle Samråds landsmøde i Gladsaxe, september 2016.

Kapitel 5.

Formænd, Spillemænd og danseinstruktører i 80 år.

Formænd Lyngby//Gladsaxe:

1936-38 Hans Pedersen. 1938-40 Gunnar Nielsen. 1940-42. Richard Nielsen.
1942-45 Knud Thomsen. 1945-48 Robert Svendsen. 1948-60 Knud Thomsen.

1960-66 Helmuth Hansen. 1966-68 Frank Jensen. 1968-74 Ib Donatzky.

1974-76 Kjeld Geertsen. 1976-80 Bent Grølsted. 1980-81 Inga Sigsgård.

1981-86 Tove Skov Larsen. 1986-90 Birthe Hansen. 1990-96 Tove Skov Larsen. 1996-2002 Per Mogensen.

Formænd Søborg:

1981-85 Erling Rasmussen. 1985-89 Villy Pedersen. 1989-95 Hans Larsen. 1995-2002 Egon Sørensen.

Formænd Gladsaxe-Søborg//Glad Dans:

2002-03 Egon Sørensen. 2003-2016 Bent Grølsted.

Jan med violineleverne Heidi og Conny, samt på brats Leif Rohardt.

Spillemænd Lyngby//Gladsaxe:

1936-40 Marius Christensen + Frk. Nicolajsen. 1940-43 Hr. Schrieber.

1943-45 Svend Jensen. 1945-1951 Søren Leth Sørensen. 1951-52 Gunnar Olsen.

1952-73 Holger Andersen. 1960-68 Christian Hansen. 1971-73 Vera Hammervig.

1973-75 Ernst Andersen. 1974-84 Jan Rohardt. Ca. 1975-1984 (ikke fast ansat) Martin Kristensen + Johan Landin + Peter Carstensen + Bendt Nielsen + Rene Axelsen, Axel Martinussen, m. fl.

1980-2001 Leif Ellegård.

Musikken på børneholdet blev ledet af Jan Rohardt som havde børnelever med. Efter 1984 spillede Richardt til børneholdet.

Spillemænd Søborg:

1981-84 Jan Rohardt. 1984-86 Richardt. 1986-87 Lis & Bjørn. 1987-2002 Nina Guldhammer. 1988-2002 Ole Nielsen.

Spillemænd Gladsaxe-Søborg//Glad Dans:

2002-10 Ole Nielsen. 2002-05 Marianne Bornebush.

2002-16 Nina Guldhammer. 2010-2016 Steen Jagdh. (2016 Rigsspillemand)

Leif Ellegård var Folkedanserforeningen for Gladsaxe og Omegns faste spillemand fra 1980 til 2001. (god til folkedanse- og salonmusik.)

Danseinstruktører Lyngby//Gladsaxe:

1936-50 Sofus Olsen. 1950-51 Knud Thomasen. 1951-59 Otto Christensen.
1959-68 Chr. Pedersen. 1968-73 Niels Nørgård. 1973-76 Christian Sørensen.
1976-2001 Niels Nørgård. 2001-02 Inge Schmeltz.

Børnehold Gladsaxe:

1971-73 Bente Bach. 1973-80 Leif Rohardt.
1980-86 Inge Schmeltz

Danseinstruktører Søborg:

1981-84 Leif Rohardt. 1984-2002 Inge Schmeltz.

Danseinstruktør Gladsaxe-Søborg-/Glad Dans:
2002-2016 Inge Schmeltz.

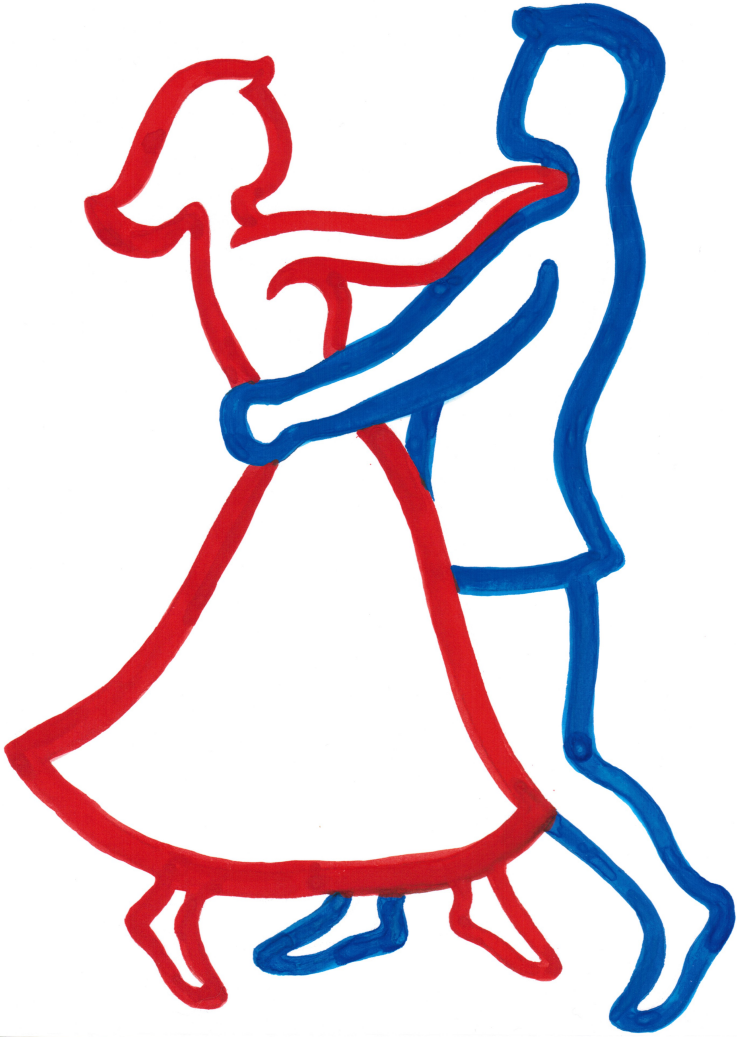
Sofus Olsen og frue, 1936

Glad Dans Gladsaxes faste musikere. Steen Jagd og Nina Guldhammer.

Inge Skmelts foran Foreningens 50 års jubilæums udstilling 1986.

Glad Dans
Gladsaxe